

A kommunista pedagógusok hivatása

Ebben az iskolai tanévben különösen szép feladatok várnak a kommunista pedagógusokra. Most kezdődik meg a párt oktatáspolitikai határozatának gyakorlati megvalósítása, azé a határozaté, mely hosszú évekre megszabja teendőinket ezen a területen.

1.

E határozat végrehajtása kötelessége a művelődésügyi szakapparátus dolgozóinak, az állami főhatóságoknak, valamennyi pedagógusnak. Mi az a plusz, ami itt a kommunista, az iskolák párttag pedagógusaira hárul? Sokszor és sok helyen megfogalmazódott már június óta, hogy a határozat megvalósíthatatlan a pedagógusok egyetértése, tudatos tevékenysége nélkül. S hogy e nélkülözhetetlen, alapvető feltétel meglegyen, azért a legtöbbet az iskolai párt-szervezetek és azok tagjai tehetik.

„Arra kell törekedni, hogy minden kommunista pedagógus értője, propagandista és példamutató része legyen a megvalósítás néhez és bonyolult feladatainak” — állapította meg az országos közoktatás-politikai akciótervezet. Szükséges tehát, hogy minden párttag pedagógus jól ismerje a határozatot és a legfontosabb dokumentumokat, de ne csak tényyszerűen. Elsősorban nekik kell érteniük, világosan látniuk a határozatban megfogalmazottak társadalompolitikai összefüggéseit, miértjüket, a célkitűzéseket, feladatmegjelöléseket ideológiai, politikai kiindulópontjait. Tisztán kell látniuk a határozat fő kérdéseit: miért kell erőfeszítéseinket elsősorban az általános iskola és a szakmunkásképzés fejlesztésére fordítanunk, mi a politikai jelentősége az iskolák színvonalának megemelésének stb. A határozatban megjelölt feladatok egy részének ideológiai, politikai összefüggéseit nyilvánvalóak — így a munkásparaszt tanulók segítéséről vagy a világnézetű nevelésről mondottakban — másoknál ez kevésbé szembetűnő — mint például a műveltségértelmezése esetében —, s mindez még összetettebbé teszi a megértést, még szükségesebbé a gondos felkészülést.

2.

De nemcsak a pozitív új terjesztőivé és erjesztőivé kell válniuk a kommunista tanároknak, hanem egyúttal szembe kell szállniuk minden visszahúzó, maradi elképzeléssel és gyakorlattal. Szemléletformáló munkájuk során értessek meg tehát, hogy a határozat egységes egész, hogy feladataiból csak egyféleképpen válogathatunk: mi az, amit nekem, nekünk meg kell tennünk egy adott poszton ahhoz, hogy maradéktalanul megvalósuljon. Meg kell érteniük, és másokkal is megértetniük, hogy nem kampánymunka előtt állunk, hogy öt vagy tíz év múlva sem mondhatjuk el: befejeztük iskoláink, tananyagaink korszerűsítését, a nevelők továbbképzését stb. A változásnak, a változtatásnak kell természetessé válnia, de oly módon, hogy csak a beérett, megfelelően előkészített változásoknak tegyük ki az iskolát.

Ebből az is következik, hogy a párttagok legyenek kezdeményezői azoknak a munkálatoknak, amelyekhez iskolájuk azonnal hozzájárhat, szabják meg a tenni-valókat az adott iskola helyzetének, körülményeinek és a határozat megvalósításának alapos ismeretében.

A párt mostani határozata az iskola tevékenységén belül elsősorban az oktatásról és a szakképzésről szól. Ez

érthető, hiszen a kérdés „másik oldaláról”, az ifjúság neveléséről már korábban született érvényes határozat. Az oktatási határozat és a megjelent dokumentumok mégis több lényeges megállapítást tesznek a világnézetű, a közösségi és az erkölcsi nevelés kérdéseiről, a munkára nevelésről, a személyiség fejlődéséről. A tanintézeti párt-szervezetek elsődleges politikai kötelessége, hogy ne csak az állami oktatás helyzetéről és fejlesztésének feladatairól szóló határozat megvalósításán, hanem az ifjúsáspolitikai határozat valóra váltásán is fáradozzanak. Ezért kívánunk újból emlékeztetni az ifjúsáspolitikai határozatra, hiszen e két határozat együtt fogja át a pedagógusok és a tanuló ifjúság mindennapi életének területét.

A tanintézeti párt-szervezetek erejének egyik próbaköve lesz az, amit a határozat így fogalmaz meg: fejlesztjük a tantestületek szocialista demokratizmusát. Sokrétű, összetett munka ez is. Hiszen nemcsak azt jelenti, hogy a párt-szervezet bizonyos időszakonként beszámoltatja az iskola állami vezetőjét. A párt-szervezet adjon politikai segítséget is — az ellenőrzésen, beszámoltatáson kívül — az iskolavezetésnek. Kezdeményezzen vegye ki részét a tanintézet társadalmi kapcsolatainak építésében a tanácsi és más állami, társadalmi szervezetekkel, patronáló üzemekkel, intézményekkel, s törekedjen a kapcsolatok tudatos politikai, pedagógiai felhasználására.

Az iskolai élet demokratizmus feladatait ad az ifjúsági és gyermekszervezetekkel, valamint a szülőkkel kapcsolatban is. Fordítsanak megkülönböztetett gondot a párt-szervezetek a gyermek- és ifjúsági mozgalom politikai irányítására. Ifjúsáspolitikai határozatunk egyik alapkövetelménye, hogy erősítsük a KISZ kommunista

jellegét. Az iskolákban ki-segítse elsősorban e feladat megoldását, ha nem a párttag oktatók, az iskolai párt-szervezet?

Az egyik legfontosabb teendő az iskolák közötti színvonalkülönbségek csökkentése és a munka minőségének javítása. A párt-szervezetek fordítsanak gondot arra, hogy az iskolák belső tartalékait, lehetőségeiket a legcélszerűbben használják fel. Az oktató-nevelő munka helyi fejlesztéséből, korszerűsítéséből kezdeményezzenek vegyék ki részüket a kommunista. Fordítsanak gondot a nevelőtestületek eszmei-politikai egységének megteremtésére, illetve erősítésére, legyenek a szakmai-ideológiai továbbképzés elsődleges szorgalmazói.

3.

Az elmondottak csupán érintésként kívánják a párt-szervezetek munkájának fontosságát. Az előttük álló feladatok elvégzéséhez senki nem adhat valamiféle receptet, már csak azért sem, mert ez gúzsba kötne az alkotó kezdeményezést, sablonba merevítené az élet sokszínűségét. Még egy ilyen fontos kérdésről azonban szólnunk kell. Szükséges, hogy — ahol csak megoldható — növeljék az önálló pedagógus-párt-szervezetek számát, s körültekintő párt-építő munkával erősítsék a meglévő pedagógus-párt-szervezeteket.

Igényelték, várták a kommunista pedagógusok a KB határozatát, tudva azt is, hogy az oktatási intézmények párt-szervezeteire rendkívül nagy felelősség és munka vár a határozat megvalósításában. Hogy terveinkből valóság legyen, ahhoz a mindennapok szívós, következetes, csöppet sem látványos munkája szükséges.

Hanga Mária,

az MSZMP KB munkatársa

Közös vízvédelem

Borsod megyében példás idén immár negyedszer végezték együttesen vízminőség- és a csehszlovák vízügyi szakemberek között a folyókák tisztaságának védelmére. A Sajón, a Bodrogon, a Bódván és a Hernádon az

BERCELI A. KÁROLY

Hullámsír

137.

Tomanek, aki most már Solthy is lett, tudta, hogy közel van az állomás, s azt is, hogy a vonat hat óra felé indul, tehát még elérni, mielőtt Pintér Pista megérkezne, s az apja fölvilágosítására esetleg elindulna őt megkeresni. Hiszen gondolhatná, hogy az állomáson tartózkodik, ha Pestre akar utazni.

De Pintér Pista csak akkor ért haza, elcsigázva és fáradtan, mikor Tomanek már túl volt Kecskeméten is, s gyönyörűséggel várta a pillanatot, hogy Schlosser vizsgálóbíró megdicsérje őt eredményes útjáért, s további előmenetelét is kilátásba helyezze.

Másnap, késő este, mikor Pista az egész nap robot után már lefeküdt, s el is szundított, megérkeztek a titkos rendőrök Pestről az elfogatási paranccsal. Tomanek alvajászt ragasztott magának, hogy az öreg Pintér ne ismerje föl, de erre alig volt szükség, mert a keservesen meggyújtott petróleumlámpa fényénél úgyis alig látták egymást. A civilruhás rendőrök minden udvariaskodás nélkül, goromba modorban rángatták ki a tanárt az ágyból, ráparancsolták, hogy azonnal öltözzék föl, s aztán mindent feltúrva a szobában, összeszedték a még mindig az asztalon szétszórt rópirat lapjait, bilincsbe verték a döbbenben báluló fiatalembert, s már vezették is ki a szobából.

— Mondják még, az Istenért, mit vétett az én jó fiam? Mit tört, hogy így viszik el mög-szgyónitve? — sírt Pintérné keservesen, az ura meg magábanroskadva csak állt, állt, nem szólt

Egyenrangú boldogság

„1960-ban kötöttünk házasságot. Mindketten erősen csökkent munkaképességű, rokkantak vagyunk. Számos alkalommal tapasztaltuk iskolások, szomszédok, társadalmi szervek segítségét. Így például 1962. évben született kislányunkat mindennap eljött megfürösztetni Gácsér Dávidné körzeti ápolónő. Iskolások több ízben végeztek nálunk kerti- és házimunkát. Külön megemlítem a Béke utcai fiatalok segítségét, akik ma már javarészből felnőtt munkakeresők.

Velünk lakó, tragikusan elhunyt hozzátartozónk halála alkalmával újra éreztük ezt a segítőkészséget. Gémes Ferencné lánnyal kertünkben 10 munkaórát kapált. Németh Antalné lányával és Hegedűs Andrásnéval nagymosást végeztek. Németh Antalné, mint a szatymazi MEK-telep egyik szocialista brigádjának vezetője, felajánlotta brigádjának nevében lakásunk újrameszelését. Takács Sándor, a MEK-telep párttitkára is felajánlotta segítségét.

Végül külön köszönetet mondunk a szatymazi ifjúsági önkéntes tűzoltók és vezetőjük, Lévai Attila segítségével, akik a mai napig több ízben végeztek olyan munkát, amit saját erőnk-ből nem tudnánk elvégezni. Dr. Fráter Imre, rokkant nyugdíjas.”

Imre ötvenéves. Reggel van és bejelentés nélkül nyitottam a családra. Széjjel, vetetlen ágy, ruhadarabok, hétköznapi rendeltettségben. Egy szobában élnek. Ide zsúfolódott minden, konyhának, hálószobának, nappalinak szolgálat, sőt munkahelynek is, pár pillanaty zavar után Imre — dr. Fráter Imre — morzsolni kezd a malacoknak.

Modern, új televízió, edények az asztalon, a kályha fölött nő ruhadarabok, szelőlétszaga. Egyszóval nem luxus. De nem is szegény környezet. Két rokkant ember családi fészke.

Fényes képek a múltból. Az asszony.

— Szegeden tanítóképzőbe jártam 1940-ben. Egy év után eltanácsoltak. Marianna tisztelendő nővér, osztályfőnök, és Adalberta tisztelendő nővér, igazgatónő. Beteg voltam. tüdőgyulladás, izületi gyulladás, a szívem is rosszallkodott, az ennielőt úgy hordták fel a második emeletre. Szünet után nem vet-

tek vissza. Ilyen beteg szívvel a magyar tanítónők nem tudnak helytállni — mondták. Sokat sírtam, szenvedtem miatta. Évekig. Álomomban is megjelentek a képek; folyosó, a fehér szekrények, szobák. A tanulást nem hagytam abba. Orosházán végeztem el a kereskedelmi középiskolát. 1948-ban megbenultam, elmosódott előttem minden. Hosszú ideig feküdtem eszméletlenül...

Fiatalsága azzal telt, hogy tanult élni, hinni. Kórházban két évig maradt, beszélni, járni megtanították. A maga akaratából bal kézzel írni is megtanult. Talpraállt. Megpróbáltatások, betegségek sorozata következett, majd hosszú kanyar után Szatymazon kötött ki, egy idős házaspárnál, mint minden. Ott ismerkedett meg mostani férjével, Imrével.

A férj. Szintén rokkant. Négyéves korától gyermek-paralízises. Tolókocsin jár.

— Mezei jogász vagyok. Szegeden szereztem jogi doktorátust 1959-ben, de nem használok, rokkant nyugdíjjal élvezek, a szatymazi Béke Tsz-tól kapom. Dolgozok is, a kultúrházban vagyok gondnok. Családi házban élünk, heten örököltük testvérek, több részt — lakószobát — eladtunk belőle. Tizenkét éve kötöttünk házasságot.

Nem egyszerű házasság. Az ismerkedés.

Imre nőül akart, hiányzott, aki gondját viselje, ápolja. Kinézett magának egy könnyelöntött, de megkérni nem mert. Bátyját un-szolta, de az is félt a kudarcától, a kiköszarazástól. Nem ment el hozzá. Idával — mostani feleségével — ut-cán találkoztak. Egyik alkalommal meghívták az „asz-szönyakvalót” Fráterék a családi házba.

— Asztalnál ültek, vacsora után, amikor először jártam itt. Lélektelen volt minden, Lázár Mária névelő jöttem el. Öt perc se telt beszélgetéssel, feszélyeztettség szorított bennünket, gondoltam rögtön, otthont tudnék teremteni ennek az embernek. Szépen fogunk élni. Megértjük egymást — sorolja Fráterné.

Akkor meghívták, jöjjenek el a dísznótóra. Elment. A többi gyorsan történt. Gyorsabban, mint a mesékben.

— Se kedvünk, se időnk nem volt, hogy hitessük

egymást, becsapjuk. Tudtuk, anyagilag nehéz lesz, csak magunkra támaszkodhatunk. Betegségünkre. Nekivágtunk. Jól élnek. Fráterné bal kézzel mindent megcsinál. Köt, horgol, kapál — szomszédok készítettek egy kiskapát —, répát egyel, szóval szorgalmas, hasznos asszony. Amíg üzemelt a faluban a mozi, volt fűtő, takarító és pénztáros egy személyben. Most betegsádbadságon van.

Szerettek volna egy gyereket. Nem remélték, hogy két beteg embernek gyereke születne. Gondolták, örökbe fogadnak. És akkor váratlanul, de annál nagyobb örömmel érkezett meg a fiú. Egészséges, ötödik osztályos. Igyekeznek, hogy megadják neki azt, amit a többi szülő. Ne érezze, nyomorékok nevelik. A fiú jó tanuló. A Béke Tsz vállalta, hogy tanításához hozzájárul havonta szerény, de tisztességes összeggel.

— Három hízónk van, ebből akarunk ruházkodni, adósságunkat törlesztgetni. Amit keresünk, az elmege a család fenntartására. Kétezer forintunk jön be havonta. Beosztással szépen elég. Mi a kívánságunk? Tovább szeretjük egymást. Talán megérjük, hogy nagyszülők leszünk.

Imrét a falu szereti is, segíti is. Megérdemli. Igaz, többen vélekednek róla úgy is; könnyen jelentgeti az embereket, „néha kicsit összeférhetetlen”.

Tizenkét évi házasság. Boldogság is. Tizenkét évi szüntelen harc egészségért, örömmért. Az egyenrangú boldogságért.

Sz. Lukács Imre

Kataszter céhekről

Több éves munkával összegyűjtötték Veszprém megye egykor híres céhjeinek emlékeit. A céhek fennmaradt tárgyi emlékeiből gazdag gyűjtemény látható a veszprémi Bakonyi Múzeumban, a nagyvárosi, a banyai és a tihanyi skanzenben. A megyei múzeumok részvételével országos céhkataszter készül.

ni az ellenzéki sajtó figyelmét is, s ez kedvezően befolyásolhatja az ítéletet, hacsak nem valami országos hajszára készült föl a kormány, s az ő ügyével elrettentő példát akar statuálni. Kész szerencse — suhant rajta át, míg bandukolt a rendőrök között a sötét utcákon —, hogy Sarolta eltanácsolta őt, most — ellenkező esetben — sokkal nehezebb szívvel, talán kétségbeesve vonulna a börtönbe.

Hajnalgig várakoztak az indóházban, Pista úgy ült a padon, hogy vaspereceit ne vegyék észre az utasok, akik közt mindig akadhat ismerős. Ezt különben Tomanek is jó néven vette, mert reggelre már az egész város a főreáliskolai tanár letartóztatásáról beszélt. S a továbbiak érdekében erre nem volt semmi szükség, sőt akadályozta volna a nyomozás zavartalanását. A főkapitány, aki az esetről ugyancsak szigorúan bizalmas értesítést kapott, megdöbben, és szentül meg volt győződve, hogy valami túlbuzgó kopó hozta a város egyik jeles emberét ilyen megalázó helyzetbe. Am ő sem beszélhetett, hivatalos titokként kellett kezelnie az ügyet, de még aznap jelentette a pesti vizsgálóbíróknak, hogy ő, mint a város egyik legregibb főtisztviselője, elképzelhetetlennek tartja, hogy Pintér István tanár törvénytelen dolgot követelt volna el. Az illető gyerekkorától ismeri, a város támogatásával végezte el az egyetemét is, attól tart, hogy valami vézetes félreértés áldozata. Lehet, hogy ellenzéki hazafi, de ettől még nem felforgató. A vizsgálóbíró azonban válasza sem méltatta a lokálpatrióta jelentését, inkább megmosolygotta, mikor másnap ott állt előtte a gyanúsított, s egyetlen szóval sem tagadta, hogy ellensége az idegen királyságnak, de általában a monarchiának, s a rópiratot a magyar nép felvilágosítása érdekében írta.

(Folytatjuk.)